

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1100. Usque Ad Annum 1143

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1762

VD18 90117999

§. 60. Tractatus S. Bernardi de Libero Arbitrio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66385](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66385)

Sæcul. XII. *inimici facti sunt, cum jam vitam Sacer-*
A.C. 1128. *dotio dignam degunt, & officio boni pa-*
storis incumbunt. Hinc gravibus contu-
meliis & injuriis Episcopi Parisiensis in-
nocentia pulsata est, sed non quassata, quia
Dominus supposuit manum suam, cum ve-
stram opposuit. Hinc etiam Rex Archi-
episcopi Senonensis constantiam concutere
& labefactare conatur, ut Metropolitanus,
(quod absit) dejecto, facile prout volu-
erit, grassetur in Suffraganeos. Postremo
quis ambigit non aliud eum quam Religio-
nem oppugnare, quam nimirum aperte
sui Regni destructionem, suæ coronæ pro-
nunciat inimicam? rogamus ergo, San-
ctissime Pater, ut de hac causa cognoscas,
si enim causa Regis potentia relinquatur,
Archiepiscopus, heu! manibus inimicorum
suorum traditur. Cum Papæ visum non
fuerit, Archiepiscopi causam ad suum
Tribunal trahere, rogavit S. Bernardus,
ut saltem ad Sedem Apostolicam appel-
lantem reciperet, ejusque negotium Hai-
merico Cancellario commendavit.

§. LX.

Tractatus S. Bernardi de Libero Ar-
bitrio &c.

ep. 52. *Sub idem tempus S. Bernardus Cancel-*
lario aliam scripsit epistolam, in qua
rogabat, ipsius opera a cura variorum ne-
gotiorum, quæ ipsi Papa injungebat, li-
berari.

berari. *Nibil mihi prodest, inquit, a propriis negotiis vacare, cum totus implicer alienis. Et quidem nihil mihi securius judico, quam obedire Domini Papæ voluntati, si modo ipse attendere velit, quid bumeri mei ferant, quid non ferant.* Offert deinde Cancellario Tractatum suum de Libero arbitrio, quem nuper Lucis publicæ fecerat, Guilielmo Abbati S. Theodorici inscriptum.

Sæcul. XII.
A.C. 1128.

Huic opusculo concinnando occasionem dedit, sequens interrogatio. S. Bernardum aliquando Dei gratiam in se ipso publice commendantem, & agnoscentem, quod illa ipsum in Bono præveniret, & se ab ea provehi sentiret, & speraret ab eadem se esse perficiendum, aliquis ex circumstantibus interpellavit: *Quid ergo tu operaris? aut quid mercedis speras vel præmii, si totum facit Deus?* Ut huic objectioni respondeat S. Bernardus primo observat, ad agendum duobus semper homini opus esse, instructione & auxilio. Voluntas nunquam absque ratione movetur, quamvis non semper ex ratione. Porro Ratio voluntati data est, ut instruat illam, non destruat, destrueret autem, si necessitatem ei ullam imponeret. Libertas ad voluntatis essentiam pertinet; ubi quippe necessitas est, ibi nulla libertas, & ex consequenti nullum meritum. Liberum vero Arbitrium dicitur

Op. 19.

c. 1.

c. 2.

c. 5.

Sæcul. XII. dicitur liberum propter voluntatem, &
 A.C. 1128. Arbitrium propter rationem.

- Ceterum triplex datur Libertas, &
- c. 3. prima dicitur libertas Naturæ, quam accepimus in Creatione, & per quam liberamur a necessitate, secunda est libertas Gratiæ, qua donamur in Regeneratione, & per quam liberamur a peccato, & tertia, Libertas Gloriæ, quæ nobis reservatur in Cælo, & per quam a miseria liberabimur. Prima libertas æque Deo universæque tam bonæ quam malæ rationali convenit Creaturæ; sed hæc prima in nobis quodammodo captiva tenetur, quamdiu illam duplex alia libertas non comitatur. A Libero arbitrio habemus, quod velimus, sed a Gratiâ accipimus, quod Bonum velimus. Gratiâ facit, ut cognoscamus Verum, & velimus Bonum.
  - c. 6.
  - n. 19.

- Homo in Statu innocentia peccare poterat, non ideo ut peccaret, sed ut abstinendo a peccato gloriam mereretur.
- c. 7.
  - 8.
- Post lapsum non potest non peccare, sed liberum arbitrium non periit, cujus effectus proprius est velle, non vero posse se ipsum aut a peccato, aut a miseria liberare. (*) Liberum arbitrium potuit se

---

(*) *Post Lapsum non potest non peccare &c.*
 Istud

se solo cadere, & non resurgere. Per solum Iesum Christum duplex alterum Libertatis genus recuperare valemus; nemo proinde putet ideo dictum liberum arbitrium, quod æqua inter Bonum & Malum potestate & facilitate versetur, quia immobilitas vel in uno vel in altero liberum arbitrium non destruit. Deus neutiquam ideo minus liber est, quod malus esse non possit, quoniam id non infirma facit necessitas, sed firma in Bono voluntas. Sed nec Diabolus libero arbitrio caret, quamvis Bonum velle non possit, quoniam id in eo non facit alterius violenta oppressio, sed ipsius in malo obstinata voluntas.

Gratia Libertati non nocet, quamvis enim Deus nos trahat, nemo tamen invitus salvatur, sed facit ut Bonum velimus. Idem dicendum de Concupiscentia, quæ nos malum facere non cogit,

Istud S. Bernardus proponit per modum objectionis, & interrogando; nam ipsius verba sunt Cap. VIII *Quid ergo? periit liberum arbitrium, quoniam non potest non peccare? Nequaquam, sed liberum perdidit consilium, per quod prius habuit posse non peccare.* Quamvis non ita diserte neget, hominem post lapsum non posse non peccare, nempe a peccato non nisi valde difficulter sibi cavere.

Hist. Eccles. Tom. XVI. S s

Sæcul. XII.
A.C. 1128.

C. IO.

C. II.

Sæcul. XII.
A.C. 1128.

c. 12.
S. Bernardi
Scripta.

c. 14.

n. 48.

Gaufr. IV.
vitæ n. 10.

git, cum liberum semper non consen-
tendi arbitrium remaneat. Homo li-
bertate gaudet in vehementissimis ten-
tationibus, qualis illa fuit, cui S. Petrus
succubuit. Amabat Jesum Christum, sed
magis amabat vitam suam. Peccavit
ergo, quia vitam corporis saluti animæ
suæ prætulit, sed non sine propria vo-
luntatis consensu peccavit. Itaque qua-
cunque vis externa nobis inferatur, ideo
peccamus, quia peccare volumus. Hoc
totum liberi Arbitrii opus, hoc solum
ejus est meritum, quod Gratiæ consen-
tiat; sed & ipse consensus a Deo est, qui
in nobis Bonum cogitare, velle, & per-
ficere operatur, & primum profecto sine
nobis, secundum nobiscum, tertium per
nos facit. Ceterum S. Bernardus profi-
tetur, quod in hoc Tractatu Doctrinæ S.
Pauli unice inhæserit.

Haud multo exinde tempore, cum
S. Bernardum prope Parisios iter facien-
tem Stephanus Episcopus, ceterique for-
te præsentibus, per nuncios instantissime
rogarent, ut urbem intraret, id impetra-
re non potuerunt. Nam maxima cura
hominum frequentiam devitabat, nisi
eum gravissimi momenti causa urgeret.
Sed ecce, quamvis pridie sub noctem
per aliam viam pergere statuisset, altera
tamen

tamen luce Episcopo indicari jabet: *Ibi-Sæcul. XII.*
mus Parisios, quo ut veniremus rogastis. A.C. 1128.

In urbe Bernardus Scholas ingressus, con-
 fluente ingenti Clericorum multitudine,
 Orationem habuit de morum conver-
 sione; cujus necessitatem ostendit, diffi-
 cultatem multiplicem non dissimulat, &
 remedia indicat. In hoc Sermone præ-
 sumit, plerosque Clericorum in statu
 peccati versari, & in duo præcipue vi-
 tia, Ambitionem & Incontinentiam in-
 vehitur, in Ambitionem nempe, qua
 multi Munera & Dignitates Ecclesiasti-
 cas non vocati & necessariis donis desti-
 tuti quærent, qui nec innocentiam
 conservassent, nec pœnitentia suscepta
 sibi Deum reconciliassent, & Incontinen-
 tiam, qua illi ad horrenda flagitia perpe-
 tranda impellerentur, qui ad servandam
 in Calibatu castitatem temere sese ob-
 stringerent.

Hujus Sermonis fructus fuit conver-
 sio trium Clericorum, qui studiis profa-
 nis valedicentes, & veram amplexi sa-
 pientiam, relicto mundo, Sanctum Ber-
 nardum secuti sunt. Ubi ex his tribus
 primus S. Bernardi genibus advolutus
 est, Vir Sanctus monacho proxime sibi
 adstanti in aurem dixit: *Hunc hominem*
præterita nocte vidi, eo habitu, quo modo

S s 2

eum

Opusc. 3.

c. 19.

c. 20.

Sæcul. XII. *eum conspicio, nam propter ejus Salutem*
 A.C. 1128. *Dominus nos huc deduxit. Ille vero ex*
 toto corde conversus, aliquot post annis,
 Claravalle Sanctam mortem oppetiit.

§. LXI.

Conversio Abbatis Sugerii.

ep. 78. Cum sub idem tempus, quo ejus Me-
 tropolita, Sugerius Abbas S. Diony-
 sii ad meliorem vitam conversus fuisset,
 felicissimam mutationem ei gratulatus
 est S. Bernardus, data prolixa epistola,
 in qua Sancta quadam libertate depin-
 git, quam ingens scandalum hujus Abba-
 tis vita prorsus sæcularis, vestitus sum-
 ptuosissimus, & comitatus magno prin-
 cipe dignus, in Ecclesia peperissent.
Sup. §. 21. Eundem vero laudat summopere, quod
 Monasterium suum, in languorem spiri-
 tualem lapsum, qua de re Abaelardus
 tempore Adami, cui successerat Suge-
 rius, conquestus fuerat, reformasset.
Domus Dionysiana, inquit S. Bernardus,
simul Palatii causis discutiendis, & diver-
santibus Regum exercitibus servire sole-
bat. Claustrum stipabatur militibus,
jurgiis personabat, patebat interdum &
feminis. Nunc vero Sacris lectionibus
vacatur, jure servatur silentium. Jam
nullus Sæcularibus in domum Dei patet
aditus,